

VYHLÁDÁVANIE, PRIESKUM A ŤAŽBA NERASTOV V SR MINERAL PROSPECTING, EXPLORATION AND MINING IN SLOVAKIA

Nerasty sa podľa zákona č.44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov delia na vyhradené a nevyhradené. Prírodné nahromadenie nerastov tvorí ložisko. Ložiská vyhradených nerastov - výhradné ložiská predstavujú nerastné bohatstvo štátu a sú v jeho vlastníctve. Ložiská nevyhradených nerastov (predovšetkým stavebný kameň, štrkopiesky a tehliarske suroviny) sú súčasťou pozemku podľa §7 banského zákona. Existuje ešte osobitná kategória výhradných ložísk nevyhradeného nerastu, o ktorých rozhodli príslušné ústredné orgány štátnej správy do 31. decembra 1991, že sú potrebné pre potreby a rozvoj národného hospodárstva. Tieto sú výhradné v hraniciach určených dobývacích priestorov ako vyplýva z prechodných ustanovení §43 ods. 6 banského zákona.

Vyhľadávanie a prieskum ložísk vyhradených nerastov v zmysle zákona č. 313/1999 Sb. o geologických prácach a štátnej geologickej správe (geologický zákon), v znení neskorších predpisov, môže vykonávať fyzická alebo právnická osoba (organizácia) na základe geologického oprávnenia (zodpovedný riešiteľ geologických prác). Organizácia, ktorá chce realizovať vyhľadávanie a prieskum ložísk vyhradených nerastov, musí pred realizáciou geologických prác požiadať Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) o určenie prieskumného územia. Konanie, ktoré podlieha správnomu poriadku, je zavŕšené rozhodnutím o určení resp. neurčení prieskumného územia, ktoré v kladnom prípade obsahuje vymedzenie prieskumného územia, nerast, na ktorý sa prieskumné územie určuje, podmienky realizácie geologických prác a dobu platnosti prieskumného územia. Prieskumné územie nemá povahu územného rozhodnutia, zaručuje však výhradné právo organizácie na vyhľadávanie vyhradeného nerastu v danom prieskumnom území. Zákon stanovuje povinnosť úhrady za plochu vymedzeného prieskumného územia, a to 3 000 Sk za každý začatý km² počas prvých štyroch rokov, 6 000 Sk počas nasledujúcich štyroch rokov a 9 000 Sk počas ďalších dvoch rokov. 50% tejto úhrady je príjmom štátneho rozpočtu a 50% je príjmom obce, na ktorej území sa nachádza určené prieskumné územie.

Geologický prieskum ložísk nevyhradeného nerastu môžu vlastníci pozemkov vykonávať na svojich pozemkoch povrchovými prácami bez geologického oprávnenia podľa § 4 ods. 2 geologického zákona.

Ak sa zistí počas geologického prieskumu vyhradený nerast v rozsahu a kvalite, ktoré umožňujú odôvodnene očakávať jeho nahromadenie, vydá MŽP SR osvedčenie o výhradnom ložisku. Toto osvedčenie je zároveň prvým podkladom pre zaistenie ochrany výhradného ložiska pred zťažením alebo znemožnením jeho dobývania - určením chráneného ložiskového územia podľa § 17 banského zákona.

According to the SNR Act No.44/1988 Col. on mineral protection and exploitation (Mining Law) amended by later regulations, minerals are divided into reserved and non-reserved. Natural accumulation of minerals forms mineral deposits. Deposits of reserved minerals (reserved deposits) represent state's mineral wealth. Deposits of non-reserved minerals (especially building stone, gravel sands and brick clays) are part of land, according to §7 of Mining Law. Some economically significant deposits of non-reserved minerals were declared as reserved ones (till 1991) and are registered in determined mining areas (§43 of Mining Law).

Geological research or survey for reserved minerals is geological work. Geological works could be performed only following geological licence. Geological licence is granted by Ministry of the Environment. Applicant's (physical person), or his deputy's permanent address must be on the territory of Slovakia; fictitious person's residence or administrative unit must be on the territory of Slovakia. Application for geological licence has to include list of persons with valid expert's qualification (rendered by Ministry) – only these persons could perform geological works.

Selected geological works (mineral prospecting, hydrogeological survey for thermal, mineralised or healing waters, underground reservoirs) could be executed on exploration area (claim) only, destined by Ministry for 4 years (period could be extended). Yearly report on activities and results is required to elaborate for Ministry. If geological works are funded by state's budget, special exploration area is assigned. After positive results, ministry could announce tender (selection process) where interested persons could acquire exploration area for the next use. Selected (winning) applicant has to cover part of costs (min. 20 % of total costs for positive prospecting), invested by state to geological works. Yearly remittance for exploration area is 3.000 SKK per every open km², after 4 years it rises to 6.000 SKK and after next 2 years to 9.000 SKK. Payments are incomes of state's budget, half of them directs to municipality on the cadastre of which exploration area lies.

Geological licence is not required for prospecting of non-reserved minerals.

In the case of positive deposit prospecting for reserved mineral, protected deposit area must be assigned by Regional Mining Office to prevent restraint of future exploitation. A copy of final report and other geological documentation must be submitted free of charge to Ministry (Geofond), parts of final report dealing about mineral or water reserves calculation must be appreciated and authorised by Ministry.

Organisation, intended in mineral deposit exploitation, needs relevant mining license. Before the start of exploitation, mining area (mining claim) must be assigned by Regional Mining Office. Allocation of mining claim is based on results of deposit prospecting.

Oprávnenie organizácie na dobývanie výhradného ložiska vzniká určením dobývacieho priestoru podľa § 24 banského zákona. Prednostné právo na určenie dobývacieho priestoru má organizácia, ktorá má určené prieskumné územia a prieskum vykonávala na vlastné náklady.

Dobývací priestor určuje príslušný obvodný banský úrad (OBÚ) rozhodnutím po vyjadrení príslušného orgánu ochrany prírody a po dohode s príslušným stavebným úradom. Návrh na určenie dobývacieho priestoru musí organizácia doložiť zákonom stanovenou dokumentáciou. Rozhodnutie o určení dobývacieho priestoru je okrem banského oprávnenia zároveň aj rozhodnutím o využití územia a príslušný orgán územného plánovania ho zakresľuje do územnoplánovacej dokumentácie.

Organizácia, ktorej bol určený dobývací priestor, môže začať s prípravou na ťažbu až po pridelení povolenia k banskej činnosti. Toto podlieha samostatnému správne konaniu ku ktorému je organizácia povinná vypracovať plán otvárky, prípravy a dobývania výhradného ložiska ako aj plán zabezpečenia a likvidácie banského diela.

Organizácia je povinná platiť úhradu za dobývací priestor ako aj úhradu z vydobytých vyhradených nerastov. Ročná úhrada za dobývací priestor je 5 000 Sk za každý začatý km² plošného obsahu dobývacieho priestoru. 50% z tejto úhrady je príjmom štátneho rozpočtu a 50% je príjmom obce na území ktorej sa dobývací priestor nachádza. Ročná úhrada z vydobytých nerastov z dobývacích priestorov je upravená nariadením vlády SR č. 50/2002 Z.z., o úhrade za dobývací priestor, úhrade za vydobyté nerasty a o úhrade za uskladňovanie plynov alebo kvapalín. Výška sadzby je závislá od druhu vydobytého nerastu a pohybuje sa v rozmedzí od 0,3 do 10 % jeho trhovej ceny. Úhradu prevádza príslušný OBÚ do štátneho rozpočtu.

Počas dobývania výhradného ložiska je organizácia povinná vytvárať finančnú rezervu na vzniknuté banské škody a na následnú sanáciu pozemkov dotknutých dobývaním ložiska. Výšku rezervy určí príslušný OBÚ pri povoľovaní banskej činnosti a čerpanie tejto rezervy v priebehu dobývania povoľuje OBÚ po dohode s MŽP SR.

Organisation, which explored mineral deposit on its own costs, has right of priority for assignment of mining claim. This right must be applied by organisation up to 6 months after acceptance of reserves calculation by Ministry of the Environment. If organisation will not apply for mining claim, Regional Mining Office will announce tender (selection process) where interested organisations could acquire mining claim for deposit exploitation.

Mineral exploitation could then start after issue of mining activity permission by Regional Mining Office. Organisation has right to use and treat mined minerals.

Regional Mining Office could cancel mining claim, if organisation did not start mining after 3 years of its allocation, or has interrupted mining for period over 3 years.

Remittance for mining claims depends on area size (km²). The height of payment is 5.000 SKK per every open km². Payments are incomes of state's budget, half of them directs to municipality on the cadastre of which mining claim lies. Special state account, were payments are transmitted, is administered by competent Regional Mining Office. Payments are calculated yearly.

According to the Government Decree No.50/2002 Col. on remittance for mining claims, royalties (remittance for extracted minerals) and gases or liquids storage, every mining subject exploiting minerals or storing gases or liquids on the territory of Slovakia has obligation to pay specified taxes.

Remittance for mining claims depends on area size (details mentioned above).

Remittance for gases or liquides storing is 0.015 SKK per 1 m³ of gas or 1 tonne of liquid. Payments are calculated quarterly.

Royalties are calculated quarterly from sales, reduced with reference to mining and total costs.

PREHĽAD PLATNÝCH PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ / REVIEW ON VALID EXPLORATION CLAIMS

Vyhradený nerast <i>Reserved mineral</i>	Počet platných PÚ <i>Valid claims, total</i>	PÚ vydané v r. 2004 <i>Claims in 2004</i>
Ropa a horľavý zemný plyn <i>Oil and gasoline</i>	8	5
Horľavý zemný plyn <i>Gasoline</i>	2	-
Ropa a horľavý zemný plyn, Au, Ag, polymetal. rudy <i>Oil, gasoline, ores and base metal ores</i>	1	-
Au, Ag, Pt, Pd, Sn, Ta, REE a polym. rudy <i>Ores and base metal ores</i>	7	1
Au, Ag, Cu, Zn, Pb, Sb, Hg rudy <i>Ores</i>	6	3
Baryt a železné rudy <i>Barite and iron ores</i>	1	1
Kamenná soľ <i>Rock salt</i>	1	-
Bentonit <i>Bentonite</i>	3	2
Živce a nerasty pre priemyselné kovy <i>Feldspar and ore minerals</i>	5	1
Kaolín <i>Kaolin</i>	1	-
Sklárske a zlievarenské piesky <i>Glass and foundry sands</i>	5	4
Sádrovec a anhydrit <i>Gypsum and anhydrite</i>	1	-
Keramické íly a ílovce, kaolín <i>Ceramic clays, kaolin</i>	4	-
Vápenec <i>Limestone</i>	1	-
Travertín <i>Travertine</i>	1	1
Magnezit <i>Magnesite</i>	1	1
Minerálne stolové vody <i>Mineral waters</i>	5	1
Termálne vody a geotermálna energia <i>Geothermal waters</i>	16	9
Spolu / Total	69	29

Štatistické údaje <i>Statistical data</i>		Rok	
		2003	2004
Chránené ložiskové územia <i>Protected deposit areas</i>	Počet / <i>Number</i>	322	317
	Plocha [km ²]	1 873	1 841
Dobývacie priestory <i>Mining claims</i>	Počet / <i>Number</i>	442	440
	Plocha [km ²]	1 151	1 217
Ťažba <i>Mining output</i>	Počet ťažených ložísk [kt] / <i>Number</i>	81	77
	Ťažba [kt] / <i>Mining output</i>	15 787	15 180
	Počet ťažených ložísk [tis.m ³] / <i>Number</i>	104	136
	Ťažba [tis.m ³] / <i>Mining output</i>	5 525	6 199
	Počet ťažených ložísk [mil.m ³] / <i>Number</i>	13	22
	Ťažba [mil.m ³] / <i>Mining output</i>	216	188
	Počet ťažených ložísk [ct] / <i>Number</i>	-	-
	Ťažba [ct] / <i>Mining output</i>	-	-
	Spolu počet ťažených ložísk <i>Number of mined deposits, total</i>	198	235
	Počet organizácií <i>Number of organisations</i>	216	212
Oragnizácie <i>Organisations</i>	Počet ťažiacich organizácií <i>Number of active mining organisations</i>	200	204